

man maatte have skellig Grund til at vide, at der var passeret noget i den mellemgigende Tid, som kunde begrunde det, hvis man nu i Dag ved 3dje Behandling vilde omgøre, hvad man satte ind i Forslaget ved 2den Behandling. Jeg vil altsaa sige nej til alle de foreliggende Ændringsforslag.

J. Pedersen: Jeg vil i Modsætning til den ærede sidste Taler udtale min Paa-skønnelse af de til Dels meget betydelige Indrømmelser, der ere gjorte fra den højtærede Landbrugsministers Side ved de foreliggende Ændringsforslag. Jeg tilstaar, at det undrer mig noget, at det ærede Medlem var blevet saa overrasket, thi det ærede Medlem har jo deltaget i Udvalgets Arbejde og ved altsaa, at disse Ændringsforslag have foreligget Udvalget og der have fundet almindelig Tilslutning. Desuden forekommer det mig heller ikke, at Modsætningen imellem Tingets Stilling ved 2den Behandling og de foreliggende Ændringsforslag er saa stor, som det ærede Medlem synes at mene; thi det ærede Medlem kan ikke have overhørt, at den ærede Ordfører (Koch) ved anden Behandling sluttede med at sige, at det, der nu forelaa, ikke maatte betragtes som Tingets sidste Ord, og at han sluttede med en Henstilling til den ærede Landbrugsminister om at mægle, idet han tillige udtalte, at han antog, at hvad den højtærede Minister mente paa sit Ansvar at kunne gaa med til, vilde Tingets Flertal ogsaa kunne gaa med til. Det er jo i god Overensstemmelse dermed, at Ændringsforslagene foreligge. Og det forekommer mig ikke, at Modsætningen er saa svimlende dyb, som det ærede Medlem vilde gøre den. Hvad der for mig har været af den største Betydning ved denne Sag, og hvad der for mig har staaet som det vigtigste, dersom man skulde kunne gøre sig Haab om, at dette Forsøg vilde lykkes, var navnlig de to Ting, at man ikke stillede for store Fordringer til Arbejderen, naar han skulde overtage det ny Hjem, og at man heller ikke stillede for store Fordringer til ham i Henseende til den aarlige Ydelse. Paa det første af disse Punkter er nu den højtærede Landbrugsminister kommen det andet Ting og Landbokommissionens Flertal fuldt i Møde; og hvad det andet Punkt angaar, kan det jo heller ikke nægtes, at de aarlige Ydelser, som Arbejderne ville komme til at sidde for, maa siges i alt Fald foreløbig at være meget moderate; der foreslaas nu en Rente af kun 3 pCt. Der har baade i Landbokommissionen og

i det andet Ting været stillet Fordringer om endnu lavere Renter, men jeg har paa Fornemmelsen, at under de nuværende Konjunkturer vilde man vel vanskelig kunne vente at komme til en lavere Rente end 3 pCt., og det Tab, man tidligere har regnet med for Statskassens Vedkommende, vil jo heller ikke ganske holde Stik, naar man skal regne efter de nuværende Forhold paa Pengemarkedet; hvorledes de ville blive i Fremtiden, er der ingen, der ved, men foreløbig er der intet Tegntil, at Renten vil være nedadgaende. — Imidlertid er der ved dette Spørgsmaal om den aarlige Ydelse et Punkt, hvorved jeg har haft ikke ringe Betænkelighed. Det er meget godt, at Arbejderen efter dette Forslag i de første 5 Aar, forudsat, at han faar et Hus til 4,000 Kr., vil komme til at sidde for en aarlig Udgift af kun 108 Kr., men naar de 5 Aar ere gaaede, kommer Afdraget til, og da vil Afgiften altsaa pludselig gaa op fra 108 til 126 Kr. Der kan jo være noget, der taler for, at det er rigtigst at stille Arbejderen gunstig i Begyndelsen, idet man maa forudsætte, at naar der er gaaet 5 Aar, er han kommen godt i Gang, og saa kan han maaske bedre taale en noget større Udgift. Men jeg er nu ikke saa sikker paa, at det dog helt holder Stik. Naar 5 Aar ere gaaede, begynder i Reglen Børneflokket at vokse, og selv om ikke just de direkte Udgifter i denne Henseende blive saa meget større, ville Børnene dog tit medføre, at hverken Manden eller særlig hans Hustru ville være i Besiddelse af den Arbejdskraft, de netop have i de første Aar. Jeg har i Udvalget forhørt mig for, om det ikke skulde være muligt paa dette Punkt at foretage en mindre Ændring; det kunde jo gøres uden noget næyneværdigt Tab for Statskassen; det kunde gøres derved, at man lod en større Del af Laanet henstaa afdragsfrit, og at man gjorde Afdragene af den resterende Del endnu mindre, end der er foreslaet; det vilde kun føre til, at der vilde hengaa en længere Aarrække, før Staten fik sine Penge igen. Men jeg har faaet det meget bestemte Indtryk — hvilket jeg nu har faaet bekræftet gentagne Gange i Dag baade fra den højtærede Ministers Side og fra den ærede Ordførers Side — at der ikke kunde ventes yderligere Indrømmelser i Realiteten, og da jeg overordentlig nødig enten ved at stille Ændringsforslag eller ved at gøre Henstillinger til det andet Ting vilde bidrage til, at der nu skulde blive lagt Sten i Vejen